

Qeyri-neft sektorunun inkişafına dövlət qayğısı güclənir

Məlum olduğu kimi, neftin qiymətinin aşağı düşərək 2000-ci illərin əvvəllərinin səviyyəsinə enməsi ölkəmizin əsas ticarət balansının müsbət saldosunu və valyuta daxilolmalarının digər mənbələrini kəskin azaltmışdır. Neftin qiymətinin kəskin aşağı düşməsi səbəbindən ölkənin valyuta bazarına və manatın məzənəsinə ciddi neqativ təzyiqlərin yaranmasını nəzərə alaraq hökumət obyektiv və zəruri addımlar atmışdır.

Davos Dünya İqtisadi Forumunda iştirak edən Azərbaycan Prezidenti möhtərəm İlham Əliyevlə "Yeni enerji tarazlığı" mövzusunda sessiyada dünyada hökm sürən vəziyyət fonunda Azərbaycanın gördüyü və görəcəyi tədbirlərə toxunaraq dövlətimizin iqtisadi siyasətinin düzgün olduğunu bir daha təsdiqlədi. Məsələnin yalnız neft və qaz sektoruna deyil, digər sahələrə də toxunduğunu qeyd edən dövlət başçısı demişdir: "Biz sosial infraqstruktura, sənaye infraqstrukturuna sərmayə qoymalıyıq. Eyni zamanda istehsal gücünü sabit saxlamaq üçün də neft və qaz sənayesinə investisiya qoymalıyıq. İndiki vəziyyət, əlbəttə, ürəkəçən deyil. Ancaq, eyni zamanda, bu, Azərbaycanda islahatlar üçün əlverişli məqamdır. Biz maliyyə sektorumuzun yeni təfəkkürdə islahatlarına, iqtisadi islahatlara, ixracat yönümlü qeyri-neft məhsullarının istehsalına başlamışıq və neft amilini unutmalıyıq. Əvvəldə dediyim kimi, özümüzü bu dövrə - 15-20-25 il sonraya hazırlamağa çalışırıq. Amma bunu indi etməliyik və düşünürəm ki, bu vəziyyətdən çıxma biləcəyik. Bir daha deyirəm: Azərbaycanın iqtisadi vəziyyəti sabitdir. Bizim xarici borcumuz ümumi daxili məhsulun yalnız 12 faizini təşkil edir. Bizim valyuta ehtiyatlarımız da, demək olar ki, ümumi daxil məhsul ilə eyni səviyyədədir. Əminəm ki, biz böhrandan çıxacağıq. Ancaq gələcək üçün büdcə planlaşdırması aparmaqdan ötrü əlbəttə ki, proqnozlaşdırıla bilən bir gələcək istəyirik".

Qlobal böhran şəraitində daxili istehsalın təşviq edilməsi, sahibkarlara kreditlərin verilməsi, özəl sektorun maraqlarının müdafiəsi iqtisadiyyatın neft amilindən asılılığını müəyyən dərəcədə azaldıb. Təsədüfi deyil ki, Davos Dünya İqtisadi Forumu ölkəmizi iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliyinə görə 40-cı yerə layiq görüb. Aparıcı reyting agentlikləri isə keçən il müsbət reytinglərimizi təsdiq ediblər.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda həyata keçirilən, xüsusilə son 12 ildə regionların inkişafına, qeyri-neft sektorunun inkişafına, sosial infraqstrukturun genişləndirilməsinə yönəldilən ardıcıl tədbirlər insanların rifahına xidmət edir. Başqa sözlə, dövlətimizin siyasətinin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. **Bu il yanvarın 18-də Prezident İlham Əliyevin yanında keçirilən "İqtisadi və sosial məsələlərin həlli ilə bağlı müşavirə"də qaldırılan məsələlər bunu bir daha təsdiq etdi. Bu tədbir dünyada, o cümlədən Azərbaycanda mövcud olan iqtisadi durumda necə hərəkət etməyin, diqqəti nəyə yönəltməyin, hansı sahələrin inkişafını önə çəkməyin vacib olduğunu göstərdi.**

"Regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi

inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunmuş konfransda da indiyədək qazanılmış nailiyyətlərlə yanaşı, həlli vacib məsələlər diqqət mərkəzində olmuşdur.

Təqdirəlayiq haldır ki, Azərbaycan çətinliklərin mövcud olduğu şəraitdə də özünün qlobal layihələrinin həyata keçirilməsini davam etdirir və heç bir sosial proqramda ixtisar etməmişdir. "Cənub" qaz dəhlizinin icrası istiqamətində önəmli addımların atılması buna əyani sübutdur. Bu, Avropa üçün enerji təhlükəsizliyi layihəsidir. Azərbaycan üçün isə onun reallaşması əlavə siyasi, maliyyə, iqtisadi imkanlar yaradacaq. Əvvəlcə "Şahdəniz" yatağının işlənməsinin ikinci mərhələsi çərçivəsində, sonra da Xəzərin Azərbaycan sektorundakı digər perspektiv qaz yataqlarından çıxarılan mavi yanacaq dünya bazarlarına məhz bu dəhliz vasitəsilə çıxarılacaq.

Azərbaycan artıq özünü dünyaya çox güclü tranzit ölkəsi kimi də tanıma bilməmişdir. İndi Şərqdən Qərbə, Şimaldan Cənuba gedən yollar Azərbaycandan keçir. Dünya bunu haqlı olaraq bir yenilik kimi qəbul edib. İndi nəinki Orta Asiyadan, hətta Çindən, Cənubi Koreyadan Avropaya Azərbaycan ərazisindən yüklər getməyə başlamışdır. Tarixdə ilk dəfə olaraq İpək Yolunu da biz bərpa edirik. Bütün bunlarla yanaşı, ilk dəfə olaraq Avropadan Asiyaya, yəni Ukraynadan Çinə yüklər Azərbaycanın ərazisindən getməyə başlamışdır. Əvvəlki illərdə Türkiyədən Orta Asiyaya Gürcüstan və Rusiya ərazilərindən gedən yüklər hazırda Asiyaya ölkəmizin ərazisindən, Xəzər dənizi üzərindən gedir.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına yönəldilmiş ilk Dövlət Proqramının qəbul edildiyi 2004-cü ildən bəri Azərbaycanda baş verən yenilikləri saymaqla qurtaran deyil. Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, 25 elektrik stansiyası, 6 yeni hava limanı, 12 min kilometr yol, 3 min məktəb 50-yə yaxın Olimpiya idman kompleksinin tikilib istifadəyə verilməsi, idmanın inkişafına yönəldilən ardıcıl tədbirlər və nəticədə keçən il ölkəmizin I Avropa Oyunlarının istər təşkilində, istərsə də yarışlarında qazandığı qələbələr.

Bütün bunlar ölkəmizin iqtisadi qüdrətini göstərən önəmli faktlar deyilmi? Bu yüksəlişin nəticəsidir ki, Azərbaycanda bütün sosial proqramlar uğurla icra edilir. Qeyd etdiyimiz kimi, bu proqramlarda heç bir ixtisar olmamışdır. Əksinə, insanlara daha böyük məbləğdə ünvanlı dövlət sosial yardımını verilmişdir. Hazırda 112 min ailə, təqribən 500 minə yaxın insan hər ay dövlətdən orta hesabla 152 manat yardım alır. Keçən il bu məbləğ 7 faiz artmışdır.

Son vaxtlarda keçirdiyi bütün tədbirlərdə Prezident İlham Əliyev aidiyyəti qurumlara istehlak qiymətlərinə ciddi nəzarət etməyi, süni surətdə qiymət qaldıranlara barışmaz olmağı tapşırılmışdır. Azərbaycanın özündə istehsal edilən məhsulların qiymət artımının mümkün olmadığını qətiyyətlə bildirmişdir.

Manatın məzənəsinin enməsi ilə əlaqədar gündəlik tələbat mallarının artan qiymətlərinin əhalinin həssas qruplarına göstərə biləcəyi mənfi təsirlərin

neytrallaşdırılması üçün ardıcıl tədbirlərin həyata keçirilməsi davam edir. Prezidentin 16 yanvar 2016-cı il tarixli sərəncamı ilə əmək pensiyalarının baza hissəsinin məbləği bu il fevralın 1-dən 10 faiz artırılaraq 110 manat müəyyən edildi. Həmin gün məcburi köçkünlərə yemək xərci üçün verilən aylıq müavinət də 10 faiz artırıldı. Qeyd edək ki, qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onların yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması daim diqqət mərkəzindədir. Təkcə keçən il bu məqsədlə icmal və dövlət büdcələrindən bütövlükdə 378 milyon manat vəsait sərf olunub.

Son vaxtlarda dövlət başçısı sosial müavinətlərin məbləğinin, müharibə əlillərinə, şəhid ailələrinə, 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələrində əlil olmuş şəxslərə Prezidentin təqaüdlərinin artırılması haqqında da sərəncamlar imzalayıb. Prezidentin digər sərəncamları ilə Müdafiə Nazirliyinin, Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin, Daxili İşlər Nazirliyinin hərbi qulluqçularının və dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərinin aylıq vəzifə (tarif) maaşları artırılıb. Dövlət başçısının sərəncamı ilə əmək haqqı artırılanlar arasında kənd, meşə, meliorasiya, su təsərrüfatlarının, təhsil və səhiyyə müəssisələrinin və bir sıra digər sahələrin işçiləri də var.

Bütün bunlar əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində atılmış önəmli addımlardır. Onu da vurğulamaq lazımdır ki, neft ölkələrinin, yəni bu gün neftin qiymətinin aşağı düşməsindən əziyyət çəkən ölkələrin böyük əksəriyyətində maaşların və pensiyaların artırılması müşahidə edilməyib. Azərbaycanda isə təkcə əməkhaqlarının artırılması üçün dövlət büdcəsindən 100 milyonlarla manat vəsait xərclənəcək. İl ərzində bu məsələyə yenidən baxılacağı da istisna edilmir.

Təsədüfi deyil ki, ekspertlər hazırkı vəziyyətdə bu cür əməli addımların atılmasını yüksək dəyərləndirir və onları ciddi sosial təşəbbüs adlandırırlar. Həmin təşəbbüslər sırasında çörəyin və unun qiymətinin aşağı salınması barədə verilən qərarlar da əhəmiyyətlidir. Bu addımı atmaqla dövlət ilk növbədə aztəminatlı insanların mənafeyini nəzərə alıb.

Cari il yanvarın 18-də Prezident İlham Əliyevin yanında keçirilən "İqtisadi və sosial məsələlərin həlli ilə bağlı müşavirə"də sözügedən təşəbbüslərin davamlı olduğu bir daha qeyd edilmişdir. Dövlət başçısı bu barədə demişdir: "Bu il bütün sosial proqramlar icra ediləcək. Bu məsələ ilə bağlı heç kimin şübhəsi olmasın. İnsanların sosial müdafiəsi ilə bağlı olan əlavə tədbirlər də görülməlidir".

Mövcud olan çətinliklərə baxmayaraq, 2016-cı ildə də ölkə iqtisadiyyatının inkişaf edəcəyinə, yeni iş yerlərinin yaradılacağına, sənaye müəssisələrinin istifadəyə veriləcəyinə böyük inam var. Azərbaycan bu sahələrdə dinamikanı nəinki qoruyub saxlamaq, hətta sürətləndirmək iqtidarındadır.

Tofiq ƏBDÜLHƏSƏNLİ,
"Respublika".